
Pla estratègic de salut mental 2024-2027

Diputació
Barcelona

Pla estratègic de salut mental 2024-2027

Setembre de 2024

C Diputació de Barcelona

**Continguts: Àrea de Comerç, Consum
i Salut Pública**

**Edició i coordinació: Subdirecció d'Imatge
Corporativa i Promoció Institucional**

Correcció: Bernat Pujadas

Disseny i maquetació: El Guateque

**Impressió: Departament de Reproducció
Gràfica**

DL: B 19429-2024

Índex

Presentació

- 01** Introducció
- 02** Dades fonamentals sobre salut mental
- 03** Bases per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona
  - 03.1** Orientacions del Pla estratègic
  - 03.2** Enfocament del Pla estratègic
  - 03.3** Prioritats del Pla estratègic
  - 03.4** Línies estratègiques del Pla
- 04** Pla estratègic d'actuació de la Diputació de Barcelona 2024- 2027
- 05** Metodologia i calendari per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental 2024-2027
- 06** Governança del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona
- 07** Seguiment i avaluació del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona
- 08** Participants en l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona

Presentació

Des de la Diputació de Barcelona, ens hem fixat la millora del benestar emocional i la salut mental com una prioritat política al servei de les persones, especialment les més vulnerables. I això ho fem mitjançant el Pla estratègic de salut mental 2024-2027.

La prevalença dels problemes relacionats amb la salut mental i el benestar emocional cada vegada és més elevada, i l'estigma per raó de salut mental continua sent un problema global. Per tant, l'atenció d'aquests problemes ha de ser una prioritat compartida per totes.

La millora de la salut mental de la població, entenent-la com un estat de benestar que permet que els individus desenvolupin el seu potencial, requereix l'actuació sobre els entorns més propers en els quals transcorren la vida quotidiana de les persones, les relacions socials i l'establiment de vincles. És a dir, es pot influir en el benestar de la ciutadania des de la proximitat dels projectes, la implicació i l'articulació dels serveis de manera transversal (socials, de salut, esportius, culturals, laborals, etc.), i la confluència de tots els agents clau a les nostres ciutats i pobles.

És per això que la territorialització esdevé un eix fonamental, ja que cal tenir presents les necessitats diferencials de cada municipi, de cada barri, així com les possibles desigualtats en relació amb la salut mental, per tal de respondre a les expectatives i les necessitats reals de la ciutadania, des de la proximitat i el respecte a les persones, especialment les més vulnerables. Els governs locals treballen per la gent, escoltant allò que es diu i responent a les necessitats de la població.

Així doncs, el Pla estratègic de salut mental 2024-2027 de la Diputació de Barcelona aborda aquesta necessitat des d'una visió global i transversal, amb els objectius de millorar el benestar emocional i els problemes de salut mental de la població i lluitar contra l'estigma que moltes vegades representa. Amb aquesta orientació, impulsarà el suport als programes i projectes ja existents i en posarà en marxa de nous per abordar les noves problemàtiques, sempre amb vocació de donar suport als ens locals, que és on es desenvoluparan aquestes iniciatives i són un factor clau per arribar a les persones.

Aquest Pla contempla, des de la seva elaboració, l'acció conjunta de les diverses àrees de la Diputació i la col·laboració d'altres institucions, així com d'organitzacions i entitats implicades en la salut mental. El seu desenvolupament, incloent-hi els avenços, el seguiment i l'avaluació que se'n derivaran, seguirà comptant amb aquests actors per tal d'aconseguir una acció estratègica coordinada i potent a través de la seva estructura de governança.

Lluïsa Moret
Presidenta de la Diputació de Barcelona

La salut mental s'ha convertit en una qüestió de primer ordre que afecta la ciutadania i és un repte i una prioritat en les polítiques de salut pública de la Diputació de Barcelona. Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), s'estima que una de cada quatre persones pateix o patirà un trastorn mental al llarg de la seva vida. L'impacte de la pandèmia de la COVID-19 i de les mesures d'aïllament social que es van haver d'adoptar va abocar la població a un sentiment generalitzat d'incertesa i pèrdua, que ha afectat directament i ha agreujat la situació de la salut mental i emocional de la població general i de les persones que ja patien prèviament un trastorn mental.

Les dades indiquen que, des de l'inici de la pandèmia, un 6,4 % de la població espanyola ha realitzat una consulta de salut mental, i d'aquestes consultes més del doble han estat de dones; entre els motius destaquen els símptomes d'ansietat (43,7 %) i de depressió (35,5 %). Aquestes dades mostren un increment del patiment emocional de la població, especialment en determinades franges d'edat, que pot abocar a problemes més greus de trastorns mentals.

Els factors socials, culturals, econòmics, polítics i ambientals també tenen un paper fonamental en la salut mental de les persones. La feina, l'habitatge, l'entorn, la situació econòmica, així com la discriminació de gènere i l'exclusió social que les persones poden patir, són fets que impacten directament sobre la salut mental.

Per tal d'abordar aquesta prioritat, la Diputació de Barcelona ha elaborat un Pla estratègic de salut mental 2024-2027, a través d'un ampli procés de coproducció amb diverses àrees de la Diputació, de contrast amb ajuntaments de la demarcació i d'orientació i contribució de diferents institucions, entitats i organitzacions que treballen en l'àmbit de la salut mental, i alhora comptant amb entitats de famílies i la seva experiència en primera persona.

El plantejament del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona s'aixopluga sota les línies directrius de l'OMS, de l'Estratègia Nacional de Salut Mental del Sistema Nacional de Salut espanyol i del Pacte Nacional per la Salut Mental de Catalunya. La seva visió és promoure la salut mental, així com prevenir, detectar i facilitar l'acompanyament i l'atenció de les persones amb trastorns mentals, a fi de millorar la qualitat de vida de tota la població i donar suport als ens locals de la demarcació en l'assoliment d'aquests objectius.

El Pla contempla com a prioritat abordar la desigualtat territorial en la distribució dels recursos i projectes de salut mental i posa el focus a facilitar que totes les persones que viuen a qualsevol indret de la demarcació de Barcelona hi puguin accedir.

En definitiva, ens hem dotat conjuntament d'un full de ruta amb objectius i accions concrets, d'un compromís ferm per avançar plegats en pro de la salut mental dels ciutadans i ciutadanes de la demarcació de Barcelona.

Gemma Tarafa
Diputada delegada de Salut Pública

01

Introducció

La salut mental s'ha convertit en una prioritat de les polítiques públiques; segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), s'estima que una de cada quatre persones pateix un trastorn mental al llarg de la seva vida. L'impacte de la pandèmia de la COVID-19 i de les mesures d'aïllament social que es van haver d'adoptar, va abocar la població a un sentiment generalitzat d'incertesa i pèrdua, que ha afectat directament i ha agreujat la situació de la salut mental i emocional de la població general i de les persones que ja patien prèviament un trastorn mental.

En aquesta línia, l'OMS ha actualitzat el Pla integral sobre salut mental 2013-2020, revisant indicadors i ampliant les fites mundials en un pla fins al 2030. Aquest Pla planteja un enfocament al llarg de tots els cicles de la vida i l'impuls de mesures per promoure la salut mental i el benestar de totes les persones, prevenir i detectar els problemes de salut mental de les persones en situació de risc, i garantir la cobertura universal de l'atenció i l'acompanyament de les persones amb problemes de salut mental. També assenyala que la responsabilitat de promoure la salut mental i de prevenir els trastorns mentals s'ha d'estendre a tots els sectors i administracions, ja que aquests problemes estan influïts clarament pels determinants socials i econòmics que afecten la població, com ara el nivell d'ingressos, la situació laboral, la cohesió familiar, l'estat de salut física, l'exposició a episodis vitals difícils, etc.

La salut mental s'ha convertit, també, en un objectiu primordial de la Unió Europea. Els grans objectius polítics transnacionals necessiten una plasmació concreta al territori on, finalment, s'hauran de desenvolupar. És per això que cal fer un esforç per operacionalitzar les estratègies generals i traslladar i adaptar les propostes al món local.

A Catalunya, el Parlament va celebrar, el desembre del 2021, un ple monogràfic per parlar de salut mental. L'hemicicle va votar, per unanimitat de tots els grups, la creació d'un programa que ha d'elaborar el Pacte Nacional per la Salut Mental, encarregat de coordinar i vetllar per les polítiques de salut mental en tots els departaments.

A Espanya, el Ministeri de Sanitat ha creat la direcció del Comissionat de Salut Mental per abordar les problemàtiques creixents de la població en aquest àmbit, donant compliment a l'Estratègia Nacional de Salut Mental 2022-2026.

La salut mental també és una prioritat de l'Agenda 2030 i els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), una guia que ens permet orientar els esforços que realitzem per tal d'aconseguir objectius compartits de les administracions i amb la ciutadania. La salut mental és transversal i, per tant, cal contemplar-la en molts ODS, però convé destacar com a prioritari l'objectiu 3, «Salut i benestar». Aquest ODS és el més arrelat amb la missió de la salut mental, ja que menciona directament l'adequada atenció a la salut mental com un objectiu que les societats han de complir, tot reivindicant la salut i el benestar de totes les persones com a única via per aconseguir una verdadera salut mental.

L'OMS defineix la salut mental com «un estat de benestar en el qual cada individu desenvolupa el seu potencial, pot afrontar les tensions de la vida, pot treballar de manera productiva i fructífera, i pot aportar alguna cosa a la seva comunitat».

Així, la millora de la salut mental de la població requereix l'actuació sobre els entorns més propers en els quals transcorren la vida quotidiana de les persones i les relacions socials i l'establiment de vincles, és a dir, a les ciutats i als pobles. Es pot influir en el benestar de la ciutadania des de la proximitat dels projectes i la implicació i l'articulació dels serveis de manera transversal (socials, de salut, esportius, culturals, laborals, etc.), siguin de caràcter individual o comunitari, especialment quan es promou la confluència de tots els agents clau (institucionals o entitats).

És per això que la territorialització esdevé un eix fonamental, ja que cal tenir presents les necessitats diferencials de cada municipi, de cada barri, així com les possibles desigualtats en relació amb la salut mental, per tal de respondre a les expectatives i les necessitats reals de la ciutadania.

Diversos ajuntaments d'arreu del món, ja fa anys, van començar a establir un rumb per abordar estratègies i programes per a la millora de la salut mental. Alguns exemples són Londres i Nova York, així com la ciutat de Lilla, que té una visió comunitària de la salut mental; o altres ciutats més pròximes, com Barcelona, que disposa del segon Pla de salut mental 2023-2030. Podem assenyalar, també, entre d'altres, plans locals de salut mental com els de Martorell, Gavà o el Prat de Llobregat.

La Diputació de Barcelona, històricament, ha tingut un rol clau en el suport a les famílies i a les persones amb trastorns mentals, i programes i serveis comunitaris durant el període de desinstitucionalització psiquiàtrica, que han donat suport a associacions i grups professionals que s'hi ha implicat, fins que aquests temes els van assumir els departaments de la Generalitat corresponents.

Actualment, a través de diferents àrees d'actuació, en el seu catàleg ja preveu diversos programes orientats a la promoció de la salut mental i el benestar emocional; a la prevenció i la promoció de la salut mental a les escoles, al suport a les taules de salut mental dels municipis i dels consells comarcals, etc.

D'acord amb aquest context, la Diputació de Barcelona es proposa elaborar una estratègia compartida, de caràcter transversal i comptant amb els ens locals, amb el coneixement expert, l'experiència en primera persona, l'entorn familiar, les entitats, les organitzacions i les institucions referents, així com amb el suport dels sistemes d'informació de salut mental, per propiciar un marc en el qual tinguí cabuda la prevenció, la promoció i l'atenció de la salut mental, i que es concreti en un Pla estratègic de salut mental 2024-2027.

Aquest Pla estratègic ha de preveure les línies fonamentals, els objectius, les accions i les mesures per tal d'afavorir que els ajuntaments o els consells comarcals puguin disposar d'instruments que assegurin el benestar de la població, la protecció de la salut mental i el suport a les persones que pateixen trastorns mentals, especialment les que viuen situacions de més vulnerabilitat.

02

Dades fonamentals sobre salut mental

Segons dades de l'OMS, la COVID-19 ha tingut un gran impacte en la ciutadania, que s'ha traduït en un agreujament generalitzat del benestar emocional i la salut mental de la població:

- S'estima que, arran de la pandèmia, han incrementat un 27,6 % els casos de depressió greu i un 25,6 % els casos de trastorn d'ansietat.
- També, en més del 60 % dels països, els serveis de salut mental s'han vist afectats negativament, especialment els que estan destinats a persones en situació de vulnerabilitat, infants i adolescents, persones grans i dones embarassades.

El Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) també ens indica, amb les seves dades, algunes qüestions rellevants:

- Des de l'inici de la pandèmia, un 6,4 % de la població espanyola ha realitzat una consulta de salut mental, i entre aquestes consultes més del doble han estat de dones. Entre els motius destaquen els símptomes d'ansietat (43,7 %) i de depressió (35,5 %).
- Durant la pandèmia, més de la meitat de la població va experimentar sentiments de tristesa o ansietat.

A Catalunya, segons dades del Departament de Salut, durant la primera onada de la COVID-19 es va observar un gran increment de consultes per problemes d'ansietat i idees relacionades amb el suïcidi, de desesperança, d'insomni, i d'irritabilitat; entre d'altres:

- Es va constatar un augment del 127,32 % de les consultes per trastorns d'ansietat.
- Un 74,41% d'increment de les consultes sobre suïcidi i conductes autolesives.
- I un 25% d'increment de primeres visites per trastorns d'ansietat i per trastorns de comportament alimentari.
- A més, convé destacar que hi va haver un 2,26 % de reducció de les consultes sobre alcohol i drogues.

Situacions com la mort de familiars i la por del contagi o de les hospitalitzacions van ocasionar una incidència més gran de dol complicat, trastorn per estrès agut o trastorn per estrès posttraumàtic.

La por d'anar als centres de salut per la possibilitat de contraure la infecció de la COVID-19 i les limitacions en l'atenció presencial d'aquests centres de salut van dificultar l'accés al sistema de manera normal.

Durant el confinament, moltes persones amb malalties de salut mental van posposar el seguiment del seu tractament, i d'altres a les quals abans no s'havia diagnosticat cap malaltia mental van posposar la primera visita.

Aquest escenari ha donat lloc a una situació de retard greu en el diagnòstic dels trastorns mentals: els nous casos es detecten més tard i en situació clínica de més gravetat. Especialment, en relació amb els trastorns alimentaris i les temptatives de suïcidi, que s'han incrementat un 27 % juntament amb les conductes autolesives en menors de 18 anys, el 2020, en comparació amb el 2019. Les xifres ja tenien una tendència a l'alça

abans de la pandèmia. A més, a conseqüència del confinament, s'ha detectat:

- Un increment del patiment emocional de la població adulta i, evidentment, també de la població adolescent.
- Un canvi de rutines i una desvinculació de les activitats socials.
- Un retard en determinats diagnòstics a causa de les limitacions en l'accessibilitat als centres de salut.
- Un creixement de les temptatives de suïcidi entre els joves menors de 18 anys.

Tot i que la pandèmia de la COVID-19 ha quedat enrere, tal com va passar amb la crisi econòmica del 2008-2013, és un fet demostrat que la crisi socioeconòmica derivada de la pandèmia està augmentant els problemes de salut mental de la població general i les descompensacions de les persones amb diagnòstic de malalties mentals.

En el cas de la població general, es podrà traduir en un augment dels problemes d'ansietat i depressió, és a dir, patologies no greus, però més prevalents. En el cas de les persones que ja tenen un diagnòstic de malaltia mental, es pot traduir en un risc més elevat de descompensació o de deteriorament funcional. I, sobretot, com ja va passar durant la crisi del 2008, la població infantil i juvenil es veu greument afectada.

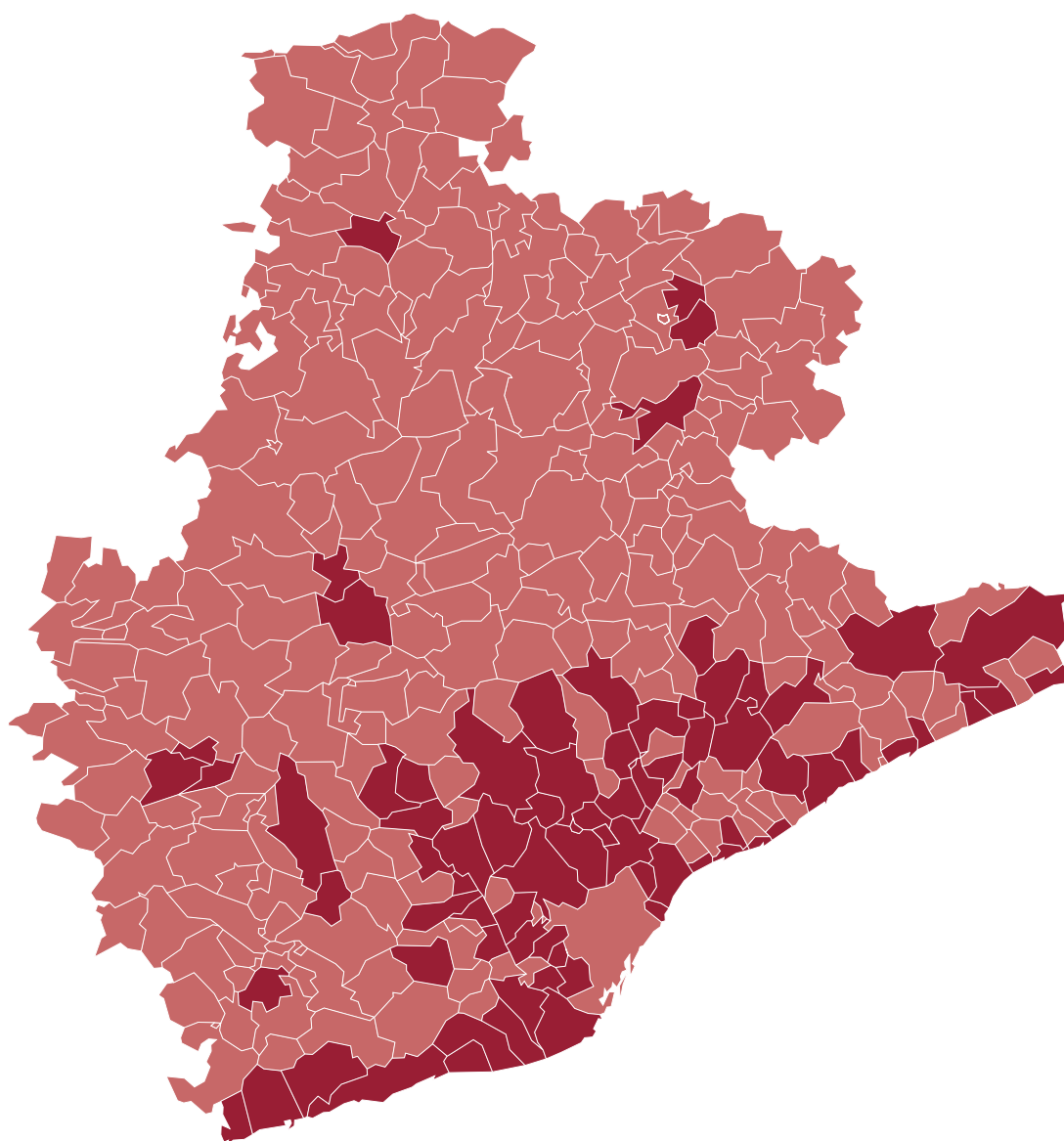
El Servei de Salut Pública de la Diputació de Barcelona redacta un informe de salut anual que analitza les dades del conjunt de municipis més grans de 10.000 habitants i destina un apartat específic a la salut mental.

Pel que fa al creixement poblacional, l'informe del 2022 assenyala que:

- Els darrers anys aquest creixement he fet que el nombre de municipis de la demarcació de Barcelona que superen els 10.000 habitants (exceptuant Barcelona ciutat) hagi passat de 65, l'any 2001, a 82, l'any 2021.
- La població empadronada en aquests 82 municipis l'any 2021 era de 3.448.121 habitants (49,2 % homes i 50,8 % dones). Aquesta xifra implica que el 84,6 % de la població resideix en municipis de més de 10.000 habitants.
- El 18 % de la població té més de 65 anys.
- El 51 % de la població són dones.
- Per cada home de més de 85 anys, hi ha dues dones.
- El 19 % de la població és nascuda a l'estranger.
- L'edat mitjana de les persones immigrants és de 34 anys.

Municipis de la demarcació de Barcelona amb més de 10.000 habitants

Font: padró municipal d'habitants de l'INE. Elaboració pròpia.

Nota: En color fosc es marquen els 82 municipis de la província de Barcelona que al gener de 2021 superaven els 10.000 habitants (ciutat de Barcelona exclosa).

En l'apartat específic d'aquest informe sobre salut mental s'indica el següent: «Segons l'OMS, una de cada quatre persones experimentarà algun problema de salut mental al llarg de la seva vida. A més, cal tenir present que els trastorns mentals impacten globalment en la qualitat de vida de la persona que els pateix i també en el seu entorn (familiar, laboral i social)».

Els factors socials, culturals, econòmics, polítics i ambientals tenen un paper fonamental en la salut mental de les persones. La feina, l'habitatge, l'entorn, la situació econòmica, així com la discriminació de gènere i l'exclusió social que les persones poden patir, són fets que impacten directament sobre la salut mental.

La prevalença de problemes relacionats amb la salut mental i el benestar emocional és cada vegada més elevada. Tanmateix, l'OMS alerta que l'estigma per raó de salut mental continua sent un problema global i que, per tant, la seva eliminació ha de ser una prioritat de totes les societats.

En aquest apartat s'exposen indicadors d'assistència sanitària per trastorns mentals en l'àmbit hospitalari i també en el dels centres ambulatoris especialitzats.

Els serveis d'hospitalització de salut mental són els serveis orientats a les persones que, voluntàriament o involuntàriament, necessiten un període perllongat d'hospitalització per garantir-ne la reinserció en la comunitat en condicions d'estabilitat clínica. Es tracta de persones amb símptomes greus i persistents, d'evolució crònica, amb una desadaptació social i familiar important, amb limitacions del funcionament autònom i amb riscos personals i socials. Aquests serveis d'internament s'ofereixen des dels hospitals de salut mental, des dels serveis de psiquiatria dels hospitals generals i des dels centres socio-sanitaris autoritzats.

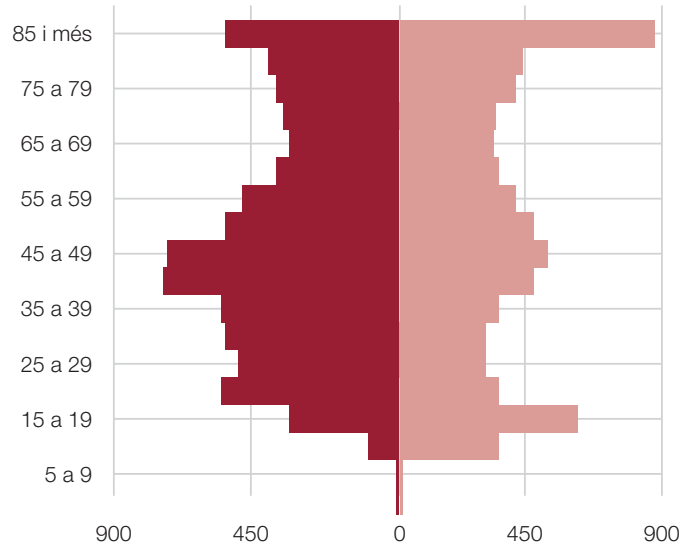
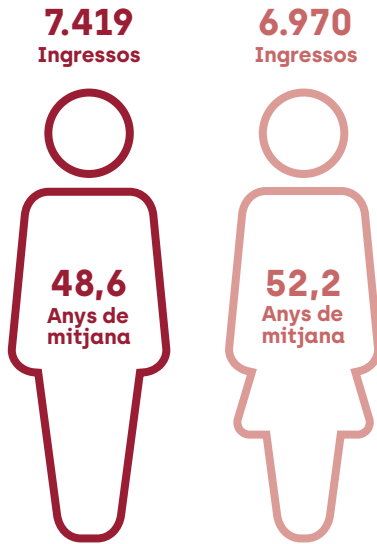
Els centres de salut mental infantil juvenil (CSMIJ) i els centres de salut mental d'adults (CSMA) donen una atenció especialitzada en règim ambulatori a les persones derivades des de l'atenció primària. Els primers atenen infants i adolescents fins als 18 anys i els segons, les persones majors d'edat.

Activitat en serveis d'hospitalització de salut mental

El 2021, el 4,3 % de les hospitalitzacions van tenir com a causa principal un trastorn mental (14.397 ingressos). La mitjana d'edat dels pacients ingressats per trastorn mental va ser de 50,3 anys.

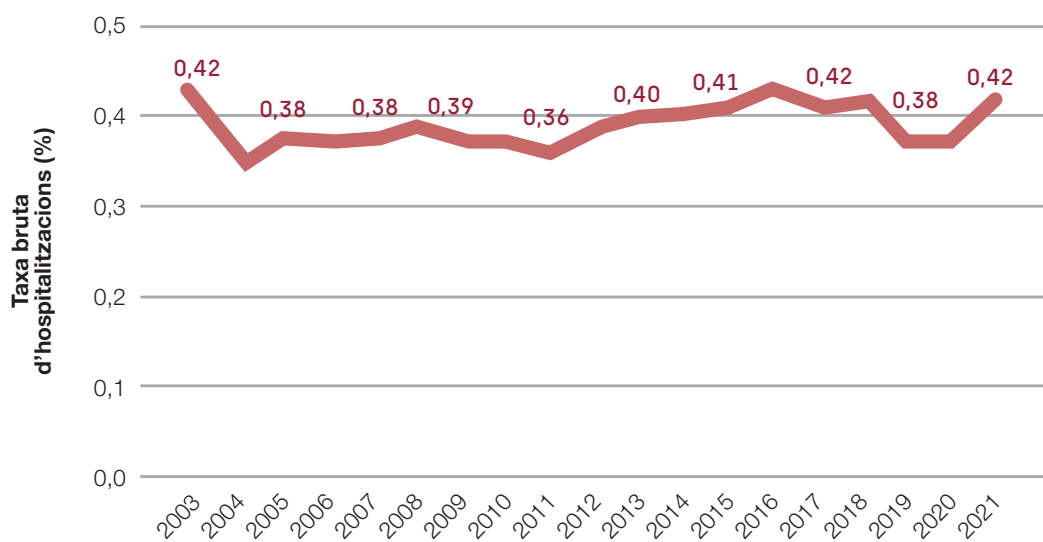
Les dones (48,4 % de les hospitalitzacions) van ingressar principalment per trastorn bipolar, mentre que els homes (51,6 % de les hospitalitzacions) ho van fer per esquizofrènia.

Trastorns Mentals

Dades corresponents a 2021.
 Font: Registres CMBD del Servei Català de Salut.
 Elaboració Pròpia.

Evolució de la taxa bruta d'ingressos per trastorns mentals

Font: Registres CMBD del Servei Català de Salut.

Principals causes d'ingrés per trastorns mentals

Patologia	Ingressos (n)	Ingressos (%)
Esquizofrènia	1.713	11,9%
Trastorn bipolar	1.348	9,4%
Trastorns esquizoafectius	1.086	7,5%
Altres	10.250	71,2%
Total	14.397	100,0%

Dades corresponents a 2021.

Font: Registres CMBD del Servei Català de Salut. Elaboració pròpia.

Principals causes d'ingrés per trastorns mentals dones

Patologia	Ingressos (n)	Ingressos (%)
Trastorn bipolar	673	9,7%
Delirium causat per factors fisiològics coneguts	535	7,7%
Esquizofrènia	493	7,1%
Altres	5.269	75,5%
Total	6.970	100,0%

Dades corresponents a 2021.

Font: Registres CMBD del Servei Català de Salut. Elaboració pròpia.

Principals causes d'ingrés per trastorns mentals homes

Patologia	Ingressos (n)	Ingressos (%)
Esquizofrènia	1.220	18,4%
Trastorn bipolar	875	9,1%
Trastorn relacionat amb l'alcohol	821	8,4%
Altres	4.103	66,1%
Total	7.419	100,0%

Dades corresponents a 2021.

Font: Registres CMBD del Servei Català de Salut. Elaboració pròpia.

Activitat als CSMA i als CSMIJ

El 2021, el 3,4 % de la població va ser atesa en centres especialitzats de salut mental ambulatoria. En total es van atendre 118.382 pacients (31.063 van ser casos nous) amb una mitjana d'edat de 37,4 anys.

Als CSMIJ es van atendre 35.041 infants i adolescents. Les noies (38,4 % dels pacients) van ser ateses majoritàriament per trastorns de reacció a l'estrès greu i per trastorns d'adaptació. Per la seva banda, els nois (61,6 % dels pacients) van ser atesos principalment per trastorns generalitzats del desenvolupament. Als CSMA es van atendre 83.340 persones. Les dones (59,0 % dels pacients) van ser ateses majoritàriament per trastorns de reacció a l'estrès greu i per trastorns d'adaptació. Per la seva banda, els homes (41,0 % dels pacients) van ser atesos majoritàriament per trastorns d'esquizofrènia.

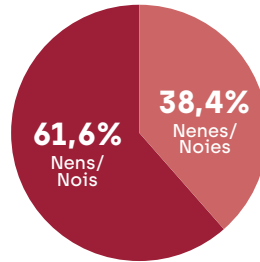

Anàlisi de l'activitat assistencial als CSMIJ (atenció als menor d'edat)

35.041
pacients atesos

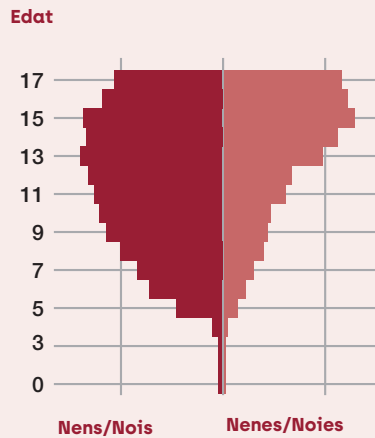
CSMIJ 2021

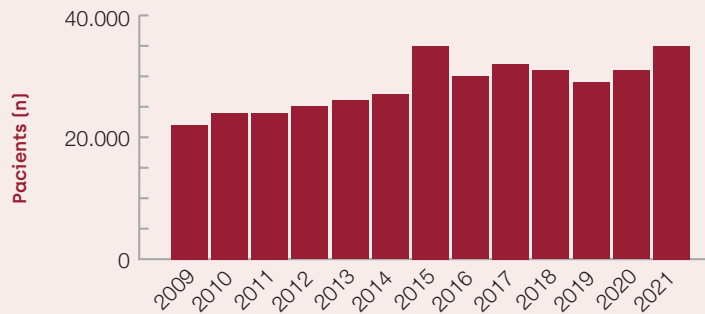
Principal motiu atenció nenes/noies
Reacció a l'estrès greu i trastorns d'adaptació

Principal motiu atenció nens/nois
Trastorns generalitzats del desenvolupament

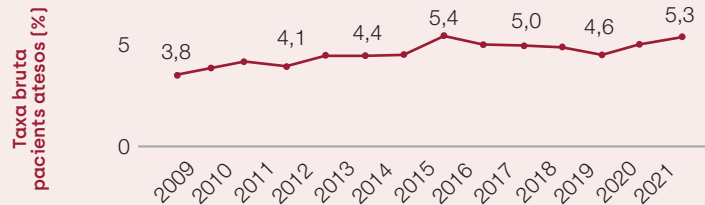
Distribució per edats del pacient atesos

Evolució anual del nombre de pacients atesos

Evolució anual de la taxa bruta de pacients atesos

12.185 pacients atesos per primera vegada

6.469 pacients donats d'alta a domicili

Patologia	Ingressos (n)	Ingressos (%)
Trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)	7.668	22,5%
Trastorns generalitzats del desenvolupament	7.153	21,0%
Reacció a l'estrès greu i trastorns d'adaptació	4.373	12,9%
Altres	14.806	43,5%
Total	33.998	100,0%

Dades corresponents a 2021.

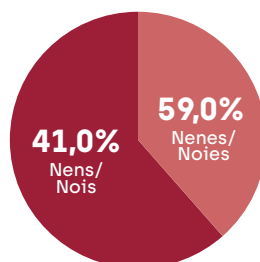
Font: Registres CMBD-SMA del Servei Català de Salut. Elaboració pròpia.

Anàlisi de l'activitat assistencial als CSMA (atenció als majors d'edat)

83.340
pacients atesos

CSMA 2021

Principal motiu atenció dones

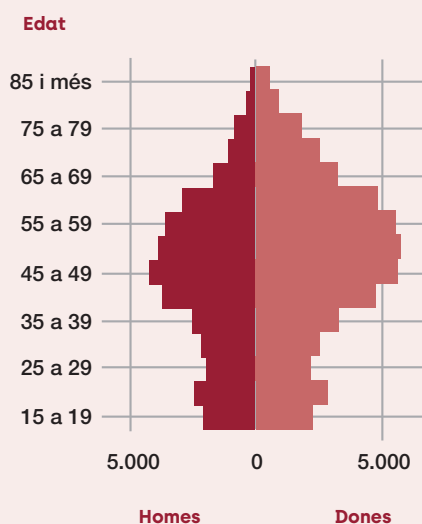
Reacció a l'estrès greu
i trastorns d'adaptació

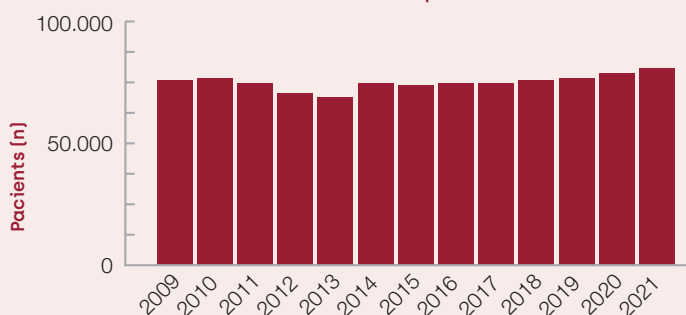
Principal motiu atenció homes

Esquizofrènia

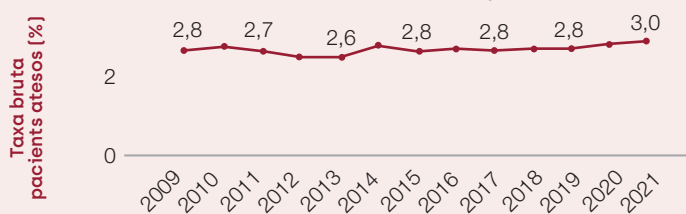
Distribució per edats del pacient atesos

Evolució anual del nombre de pacients atesos

Evolució anual de la taxa bruta de pacients atesos

18.877 pacients atesos per primera vegada

6.469 pacients donats d'alta a domicili

Patologia	Ingressos (n)	Ingressos (%)
Reacció a l'estrès greu i trastorns d'adaptació	10.791	13,3%
Trastorn depressiu major d'episodi únic	7.946	9,8%
Esquizofrènia	7.736	9,6%
Altres	54.457	67,3%
Total	80.930	100,0%

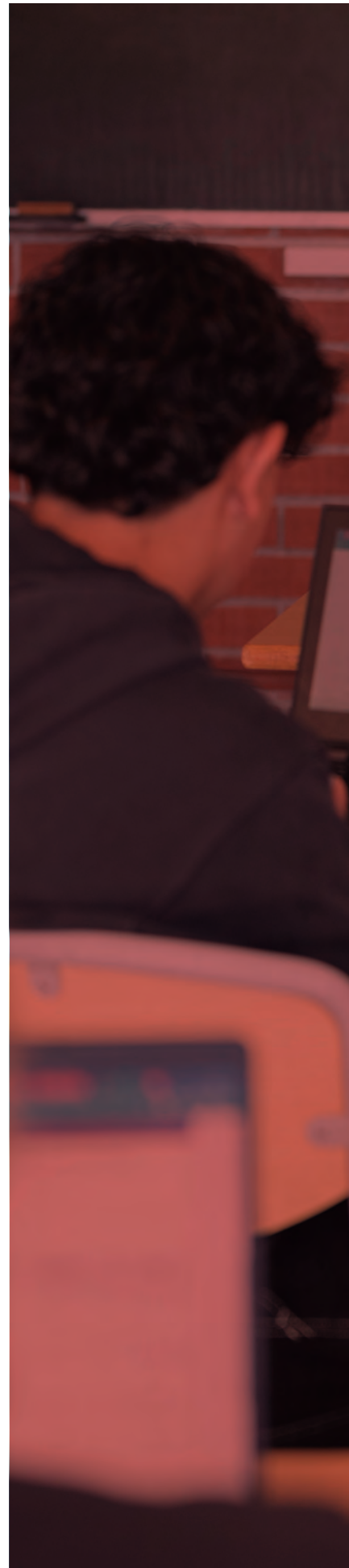
Dades corresponents a 2021.

Font: Registres CMBD-SMA del Servei Català de Salut. Elaboració pròpia.

En la mateixa línia de conèixer altres dades fonamentals sobre la salut mental a la demarcació de **Barcelona**, diferents informes elaborats per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) indiquen que la salut mental d'infants, joves i adults ha empitjorat, tal com recull el Pla de salut mental de Barcelona 2023-2030. Com a dades més rellevants trobem que:

- Segons l'Enquesta de Salut de Barcelona (ESB) 2021-2022, el 4,4 % de les nenes i el 6,8 % dels nens, de 4 a 14 anys, presentaven mala salut mental, mentre que el 2,6 % de les nenes i el 8 % dels nens estaven al límit de mala salut mental.
- En el cas de l'adolescència, segons l'enquesta de Factors de Risc en Estudiants de Secundària (FRESC) de l'any 2021, el 38,6 % de les noies i el 20,4 % dels nois de 13 a 19 anys presentaven malestar emocional, i en el cas de les noies s'observava un increment del malestar emocional en cursos superiors, fet que fa pensar en un augment del malestar emocional amb l'edat.
- Pel que fa a la prevalença de mala salut mental entre la població adolescent, s'observa un augment respecte a l'any 2016. L'any 2021, un 24,8 % de les noies i un 18,1 % dels nois estan al límit de patir mala salut mental, mentre que el 19,9 % de les noies i l'11,2 % dels nois presenten mala salut mental; i l'increment entre el 2016 i el 2021 és més marcat en les noies.
- Respecte a les persones adultes, segons l'ESB, el 31,6 % de les dones i el 22,6 % dels homes d'entre 25 i 64 anys presenten mala salut mental. La mala salut mental augmenta, en la darrera enquesta, de manera més marcada entre les persones de 25 a 44 anys, especialment entre les dones.

Les dades generals de mort per suïcidi a Barcelona es van mantenir estables durant el període de pandèmia i postpandèmia, però van augmentar significativament les ideacions i els intents de suïcidi. Segons un estudi realitzat sobre les dades del Codi Risc Suïcidi (CRS) de Barcelona es va produir un increment del 43,20 % en la incidència mensual d'idees i intents de suïcidi durant la pandèmia, en comparació amb el període 2018-2019, i es va assolir un increment màxim del 573,8 % en menors d'edat al mes de maig del 2021.

03

Bases per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona

La salut mental, segons ha definit l'OMS, és «un estat de benestar en el qual cada individu desenvolupa el seu potencial, pot afrontar les tensions de la vida, pot treballar de manera productiva i fructífera, i pot aportar alguna cosa a la seva comunitat». Així doncs, la millora de la salut mental de la població requereix clarament l'actuació sobre els entorns més propers on transcorren la vida quotidiana de les persones i les relacions socials i l'establiment de vincles, és a dir, els nostres municipis i amb l'articulació i la implicació dels serveis de manera transversal (socials, de salut, esportius, culturals, laborals, etc.), siguin de caràcter individual o comunitari, i amb la confluència de tots els agents claus (institucionals o entitats).

En aquest context, la **visió** del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona és la de promoure la salut mental, prevenir i detectar els trastorns mentals, i facilitar l'acompanyament i l'atenció de les persones amb trastorns mentals, a fi de millorar la qualitat de vida de tota la població i donar suport als ens locals de la demarcació per arribar a l'objectiu esmentat.

3.1.

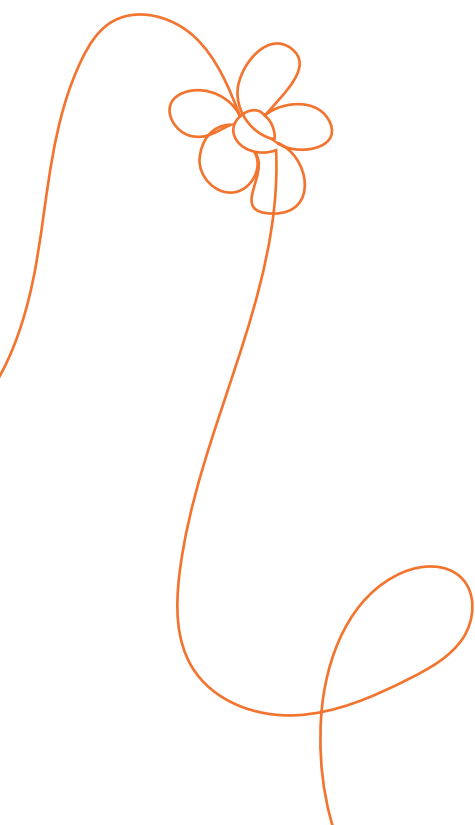
Orientacions del Pla estratègic

- **Articular l'abordatge de les polítiques** en l'àmbit de la salut mental i el benestar emocional entre les àrees de la Diputació, els ens locals i els consells comarcals, les entitats socials, les organitzacions i les persones expertes, d'acord amb les orientacions estratègiques de l'OMS, del Pacte Nacional per la Salut Mental de Catalunya, de la Generalitat de Catalunya i de les polítiques de salut mental de la Comissió Europea.
- **Alinear les polítiques públiques** de tots els sectors implicats de la Diputació de Barcelona en matèria de salut mental amb les estratègies d'organismes internacionals, així com amb els plans que inclouen objectius específics en salut mental, com el Pla de salut de Catalunya 2024-2025 i el Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya, impulsats tots dos per la Generalitat. També s'hi inclou l'Estratègia Nacional de Salut Mental 2022-2026 i la direcció acabada de crear del Comissionat de Salut Mental, que pertany al Ministeri de Sanitat.
- **Enfortir el coneixement** de la situació de la salut mental de la demarcació de Barcelona, així com ajustar accions per fer front als problemes més prevalents i adaptar els programes segons l'avaluació de resultats.
- **Donar suport als ens locals** per tal d'ampliar la cobertura d'actuacions de millora de la salut mental de la població.

- **Garantir un enfocament integral, responsable i comunitari**, que posi al centre les persones, les seves famílies i el seu entorn.
- Tenir en compte els **determinants socials de la salut i incorporar la perspectiva de gènere**, fet que contribuirà a reduir les desigualtats que hi pugui haver en referència a la recerca, la prevenció i l'atenció a les persones amb trastorns de salut mental.
- **Ampliar i visibilitzar** les diferents polítiques públiques implicades en la salut mental (educació, serveis socials, àmbit laboral, salut...), així com els programes de suport a la salut mental de les persones en totes les etapes de la vida, per garantir el dret de les persones afectades a la plena ciutadania, a la inclusió comunitària i a la inserció laboral.
- Oferir accions per **abordar els diferents estadis relatius a la salut mental**, des de la capacitat preventiva per facilitar que les persones tinguin hàbits saludables pel que fa a la salut mental, recursos personals per afrontar els malestars emocionals incipients, la detecció precoç, l'acompanyament i l'articulació dels serveis sanitaris especialitzats (si cal); fins a facilitar la derivació al sistema sanitari especialitzat i el desenvolupament personal i els vincles comunitaris quan les persones ja pateixen un trastorn mental.

3.2.

Enfocament del Pla estratègic

- **Abordatge integral.** Les intervencions en salut mental s'abordaran des d'un punt de vista holístic, tenint en compte els determinants socials de la salut (socioeconòmics, culturals...) associats a la salut mental i als trastorns mentals.
- **Territorialitat.** Les actuacions del Pla estratègic incorporen la territorialitat com a principi bàsic per al seu desenvolupament.
- **Comunitat.** El treball des de la proximitat dels ens locals i amb un enfocament comunitari esdevé fonamental per a la prevenció, la promoció, l'atenció i l'acompanyament en salut mental.
- **Corresponsabilitat.** L'impuls i la coordinació del Pla estratègic corresponen a la Diputació de Barcelona, acompanyada per altres institucions (els departaments de Salut i de Benestar Social, el Ministeri de Sanitat...), que dins del seu marc competencial impulsen o són responsables d'actuacions i segueixen unes línies estratègiques determinades. Això obliga a establir mecanismes de coordinació i marcs de relació i treball en xarxa per garantir la millora de l'impacte en la implementació i l'efectivitat de les accions.

- **Transversalitat.** En aquest enfocament, tal com assenyala l'OMS en el seu pla estratègic 2013-2030, és fonamental l'acció compartida dels diferents àmbits de l'Administració que incideixen en la vida de les persones. Així, les estratègies de salut mental han de contemplar una visió i una actuació transversals de totes les àrees implicades, tot actuant cada una d'elles des del seu àmbit competencial, la seva experiència i el seu coneixement. El Pla estratègic de salut mental és una oportunitat per compartir la informació de les necessitats globals de la població i els projectes que es duen a terme per fer-hi front, així com per acordar quins altres projectes calen per poder afrontar els nous reptes que sorgeixin. Aquesta visió permet dimensionar i articular millor les diferents actuacions. Les polítiques municipals tenen un impacte important en la salut mental; han d'estar incloses des de la fase del disseny fins a l'avaluació de totes les actuacions dels diferents sectors municipals. El caràcter interdepartamental del Pla estratègic de salut mental planteja un treball intersectorial que suposa la coordinació de l'àmbit de Salut Pública amb altres àrees i serveis de la Diputació de Barcelona.

- **Coneixement sistematitzat, quantitativament i qualitativament, per a la millora continuada i la innovació.** El coneixement en salut mental proporciona elements per prioritzar actuacions, així com per adaptar i formular noves accions basades en l'evidència, per introduir millores en el procés i per conèixer i actualitzar la informació sobre salut mental.

- **Avaluació.** Cal que l'avaluació s'incorpori des del moment de la planificació, amb objectius i indicadors específics. Així mateix, la presentació periòdica d'aquesta informació ha de constituir un exercici de transparència i de rendició de comptes envers els municipis i la ciutadania.

- **Cicles de vida.** Les actuacions del Pla estratègic han de preveure intervencions que incloguin les diferents etapes vitals (infància, adolescència, edat adulta, tercera edat), sempre des de la perspectiva dels diferents determinants socials.

- **Perspectiva de gènere.** La perspectiva de gènere s'ha d'abordar de manera sistemàtica, des de la fase del disseny fins a la planificació, la implementació i l'avaluació de les accions del Pla estratègic. Això suposa tenir en compte no només les diferències socioculturals entre dones i homes, que poden provocar diferents resultats en salut mental i una eficàcia diferent de les intervencions, sinó també les seves condicions de vida i les seves necessitats diferenciades per tal de combatre les desigualtats socials associades al gènere.
- **Interculturalitat.** Les actuacions del Pla estratègic vetllen per incorporar la perspectiva intercultural com a principi transversal, a fi de reconèixer i respectar la diversitat i assegurar la interacció entre cultures, la convivència i l'equitat.
- **Lluita contra l'estigma i la discriminació.** Incorporar els drets de les persones amb trastorns mentals i treballar per garantir la igualtat d'oportunitats amb la resta de la població, per evitar situacions que puguin comportar-ne l'estigmatització i altres discriminacions, i crear oportunitats per a la seva inclusió social.
- **Entorn familiar i proper.** Els problemes de salut mental tenen un impacte directe en l'entorn familiar i relacional de les persones que els pateixen, que haurien de disposar d'acompanyament i seguiment en l'àmbit comunitari per poder-ne suportar la càrrega amb els suports necessaris. També seria positiu que es poguessin afavorir les seves relacions amb altres àmbits comunitaris
- **Participació.** El Pla estratègic ha de comptar amb la participació organitzada dels ens locals, dels departaments implicats, de les organitzacions professionals i persones expertes, de les organitzacions en primera persona, de les organitzacions del tercer sector, de les organitzacions de familiars i d'ens de ciutadania organitzada (el Consell de la Joventut, el Consell de la Gent Gran, el Consell de les Dones...).

3.3.

Prioritats del Pla estratègic

- Donar més impuls a la promoció de la salut mental.
- Abordar la desigualtat territorial en la distribució dels recursos i els projectes de salut mental.
- Apropar l'atenció psicològica dels serveis especialitzats a l'àmbit comunitari.
- Facilitar suports per a la plena inclusió de les persones amb processos de trastorns greus de la salut mental (en l'àmbit laboral, comunitari, cultural...).
- Oferir programes i recursos en funció de les necessitats del cicle de vida de les persones, fent especial atenció als adolescents, als joves i als joves adults.

3.4.

Línies estratègiques del Pla

Línia estratègica 1:

Prevenició i promoció de la salut mental

Actualment, s'entén la salut mental sota un marc biopsicosocial. La salut emocional, una de les dimensions de la salut mental, és un concepte positiu que no va directament lligat a la presència o l'absència de malaltia mental. És un concepte ampli relacionat amb la manera com ens sentim, pensem o actuem en el nostre dia a dia, que obre la porta a la possibilitat d'intervenir de manera efectiva des del punt de vista de la promoció de la salut mental i la prevenció dels trastorns mentals.

Implica una intervenció sobre les diferents necessitats de la població, i en fomenta les capacitats i les fortaleses. Així, aborda la prevenció i la promoció de la salut mental de tota la població proporcionant eines per tenir una bona salut mental i vetlla per la promoció d'entorns amables i inclusius.

Aquesta línia ha d'incloure les accions adreçades a millorar o modificar les condicions individuals, socials i ambientals per tal de garantir el benestar psicològic de totes les persones i tots els col·lectius.

Objectius:

- **Objectiu 1.1: Fer accessibles per a tota la població els programes sobre promoció de la salut i hàbits saludables que incloguin tot el cicle de vida, amb una menció especial al benestar emocional.**

Aquests programes inclouen tot el cicle vital i estan orientats a promoure l'autoconeixement i la resiliència i a facilitar eines per al benestar emocional.

- **Objectiu 1.2: Facilitar entorns relacionals dins de la comunitat positius per a la salut mental.**

Les actuacions en salut mental abasten els diferents àmbits de la vida quotidiana de la població. Aquest objectiu engloba les accions destinades a la promoció d'eines i coneixements. També a afavorir recursos i eines que donin resposta als problemes associats a les diferents etapes del cicle de vida, com les vulnerabilitats específiques entre les persones grans amb la soledat no desitjada, o les persones joves i adultes joves amb la detecció precoç de problemes relacionats amb la salut mental.

- **Objectiu 1.3: Potenciar la prevenció i l'abordatge en les addiccions.**

Les addiccions no es poden dissociar de la salut mental. Per això aquest objectiu incorpora totes aquelles accions relacionades amb aquest àmbit.

Línia estratègica 2:

Facilitar la detecció precoç i l'acompanyament psicològic i comunitari a través de serveis fàcilment accessibles, segurs i eficaços per satisfer les necessitats de les persones amb problemes de salut emocional, així com de les seves famílies, i facilitar el suport als professionals comunitaris del seu entorn.

L'entorn comunitari ha de poder facilitar el contacte, el suport i la detecció precoç de les persones que tenen patiment emocional, assegurar-los un accés fàcil i acompanyat i, si cal, garantir una atenció integral (sanitària, social i educativa) i coordinada entre els diferents recursos, tot vetllant per un tracte respectuós i atent.

Aquesta línia fa especial èmfasi en aquells sectors poblacionals que pateixen malestar emocional i en els quals una intervenció primerenca pot evitar la derivació cap a serveis de salut mental. Si es dona aquest últim cas, convé facilitar la coordinació entre tots els serveis per vincular els pacients de manera més efectiva amb els serveis de salut mental.

Aquesta línia estratègica inclou objectius i accions per garantir l'apropament dels centres d'atenció a les persones amb problemes de salut mental, amb una actuació precoç, així com per reconèixer i donar suport a les seves famílies. També integra accions per a la formació i sensibilització de diferents professionals de la comunitat.

Objectius:

→ **Objectiu 2.1: Ampliar recursos per abordar la salut mental al llarg del cicle de vida i facilitar els abordatges sociocomunitaris.**

Per tal d'actuar i millorar els problemes de salut mental, cal oferir capacitació a la població i als professionals comunitaris i també dotar d'eines específiques segons el cicle de vida.

→ **Objectiu 2.2: Incorporar recursos de detecció primerenca comunitària en coordinació amb altres agents i recursos de salut mental especialitzats, tenint molt presents les particularitats territorials.**

Aquest objectiu engloba les accions que ajuden a detectar de manera precoç el trastorn mental, la intervenció preventiva i, si cal, l'acompanyament en la derivació al sistema de salut.

→ **Objectiu 2.3: Facilitar eines per al suport emocional i psicològic a les persones cuidadores.**

Les persones cuidadores pateixen sobrecàrrega i cal reforçar els recursos a l'abast per prevenir malestars emocionals i problemes de salut mental derivats de la sobrecàrrega a la qual es veuen abocades.

→ **Objectiu 2.4: Oferir recursos de suport per a la prevenció de la conducta suïcida i de suport a l'entorn proper.**

Actualment, es detecta un augment dels casos de conductes autolesives i d'intents de suïcidi, especialment entre la població jove. L'exposició a les xarxes socials hi està tenint un paper clau i aquest tipus de conductes tendeixen a normalitzar-se. També es detecta un augment de les conductes suïcides en la població adulta, lligades a situacions de vulnerabilitat social, com ara la pèrdua de feina, problemes al voltant de l'habitatge, la pobresa, etc. D'altra banda, també és clau tenir en compte l'entorn familiar, laboral i social al voltant de les conductes suïcides.

Línia estratègica 3:

Garantir el respecte als drets de les persones amb problemes de salut mental.

Les persones amb problemes de salut mental pateixen estigmatització i discriminació per part de la immensa majoria de la societat. Això es deu a un gran desconeixement i, sobretot, als casos de persones amb problemes de salut mental que surten periòdicament als mitjans de comunicació perquè han actuat contra altres persones d'una manera massa irracional o violenta. També cal considerar l'autoestigma, que pot ser provocat per un desconeixement dels símptomes, el seu desenvolupament i el tractament de les persones amb problemes de salut mental.

Per tal de lluitar contra l'estigma, cal donar accés a oportunitats per aconseguir una bona qualitat de vida. L'estigma impedeix gaudir d'una bona qualitat de vida a les persones amb trastorns mentals i en dificulta el procés de recuperació. No només influeix sobre la seva autoestima, també condiciona la relació amb les seves famílies i és la principal barrera per accedir a la feina, a l'habitatge i a tractaments efectius. A més, l'estigma també suposa una vulneració dels drets humans. Les accions per combatre'l passen per reivindicar els drets de les persones amb trastorns mentals i la igualtat d'oportunitats amb la resta de la població, les campanyes de sensibilització i el contacte i el coneixement directe, i tot això reconeixent les aportacions a la societat de les persones amb trastorns mentals.

La lluita contra l'estigma també passa bàsicament per oferir oportunitats a les persones amb problemes de salut mental. S'inclouran accions per facilitar-los l'accés a la feina, a l'educació i a l'habitatge, i per fomentar la seva participació cívica i cultural.

Objectius:

- **Objectiu 3.1: Impulsar la lluita contra l'estigma en la salut mental.** En aquest objectiu es troben les accions d'informació i de sensibilització adreçades a la població en general i als professionals per facilitar el coneixement i trencar els prejudicis associats als trastorns mentals.

- **Objectiu 3.2: Enfortir l'empoderament de les persones amb trastorn mental.** Aquest objectiu engloba totes les accions que promoguin que les persones amb trastorns mentals puguin desenvolupar el seu projecte de vida amb totes les garanties de drets.

- **Objectiu 3.3: Afavorir els drets de les persones amb trastorns mentals perquè puguin portar una vida amb plena inclusió.** Aquest objectiu inclou accions relatives a l'accés a l'habitatge, a l'acompanyament en l'àmbit laboral i al desenvolupament comunitari, social, cultural i educatiu de les persones amb problemes de salut mental perquè puguin gaudir d'una vida plena.

Línia estratègica 4:

Articular una organització del Pla estratègic que permeti impulsar-lo, fer-ne el seguiment i adaptar-lo segons el disseny d'una avaluació que incorpori els seus principis rectors.

L'abordatge de la salut mental implica la col·laboració i la coordinació de diferents actors per a la bona governança del procés, des dels governs locals, els serveis de la Diputació, i les organitzacions i institucions implicades.

Aquesta línia ha d'incloure eines per al seguiment i l'avaluació de les accions concretes, alhora que caldrà ampliar els sistemes d'informació i els estudis específics que ajudin a reconèixer les noves problemàtiques relacionades amb la salut mental.

Les línies d'acció incloses s'adrecen a estimular la col·laboració i la coordinació dels diferents actors implicats, i asseguren la creació d'espais i circuits per establir marcs de relació i d'aprenentatge mutu, a fi de liderar el procés de manera participativa i compartir coneixements i pràctiques per formular accions en l'àmbit de la salut mental.

El coneixement compartit ha de permetre articular un discurs comú entorn de la salut mental i dels seus objectius, que permeti comunicar i implicar també la població en la millora del coneixement social de la salut mental.

Objectius:

→ **Objectiu 4.1: Establir una organització estable transversal.**

Una organització transversal amb les diferents àrees de la Diputació de Barcelona, dels ens locals i de les institucions o entitats destacades en l'àmbit de la salut mental, especialment als diferents territoris, que permeti l'avenç i, si és el cas, amb la incorporació de noves accions per part de les àrees implicades, el seguiment i la rendició de comptes com a espai de governança del Pla de salut mental.

→ **Objectiu 4.2: Millorar el coneixement i la informació.**

Procurar tenir una informació actualitzada en salut mental per tal d'acompanyar les mesures, el desplegament i l'avaluació del Pla estratègic.

→ **Objectiu 4.3: Impulsar mesures de sensibilització i informació ciutadana sobre els problemes prioritzats en el Pla estratègic.** És important dotar la ciutadania de la informació necessària sobre els problemes destacats i prioritzats en el Pla estratègic.

04

Pla estratègic d'actuació de la Diputació de Barcelona 2024- 2027

Aquest Pla estratègic consta de **dues fases**:

→ **2024**: En aquesta primera fase es defineix el Pla estratègic, es configuren els òrgans de governança i s'engeguen les accions pilot segons les prioritats establertes.

→ **2024-2027**: En aquesta segona fase, amb la governança ja establerta, s'avaluen les accions pilot i es detecten nous serveis que s'inclouen en el catàleg tot expandint-los pel territori segons les prioritats establertes.

Per tal d'elaborar un Pla estratègic d'actuació de salut mental 2024 cal fer una feina col·laborativa de totes les àrees i serveis de la Diputació de Barcelona per tal d'identificar quines actuacions s'estan duent a terme en l'actualitat, quines estan previstes per implementar-se durant l'any 2024 i quines estan planificades a partir del 2025, segons les prioritats establertes per cada àrea o servei. En aquest primer document base, s'incorporen algunes de les actuacions que ja s'estan duent a terme a partir d'una revisió molt general de programes del catàleg de serveis vigent.

S'ha realitzat un exercici de classificació d'aquestes accions seguint les línies estratègiques definides a l'apartat 3, i aquesta primera classificació queda oberta a la incorporació de noves accions presents i futures, així com a possibles canvis d'ubicació en la classificació, segons el criteri de les àrees i serveis que desenvolupen les diferents accions. Atès que les addiccions no es poden dissociar de la salut mental, el Pla estratègic de salut mental s'elaborarà tenint en compte aquest model i integrarà les orientacions elaborades per Spott (Servei de Prevenció i Atenció en Addiccions), de llarga trajectòria i referència en aquest àmbit.

En l'especificació de les accions es preveu la temporalitat de la manera següent:

- **En curs:** accions que ja s'estan portant a terme en el moment de publicació del Pla estratègic.
- **Curt termini:** aquelles accions que es duran a terme en el període 2024-2025.
- **Mitjà termini:** aquelles accions que es duran a terme en el període 2025-2027.

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
1. Prevenció i promoció de la salut mental.	1.1. Fer accessibles per a tota la població els programes sobre promoció de la salut i els hàbits saludables, que incloguin tot el cicle de vida, i facin una menció especial al benestar emocional.	1. Continuar desenvolupant el programa específic «Benestar emocional per a la infància i l'adolescència».	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		2. Promocionar els diferents recursos formatius existents per a professionals de l'àmbit educatiu, com per exemple, activitats que es treballen a l'aula per abordar les emocions i les competències socials, i la publicació de la col·lecció «Destil·lats» per als centres educatius).	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública Àrea d'Educació	En curs
		3. Promocionar els diferents recursos formatius existents per a la gestió de l'estrès en les persones joves.	Àrea d'Educació	En curs
		4. Desenvolupar i facilitar la formació per a professionals dels serveis socials que acompanyen les persones, amb eines d'intervenció emocional i en el model de recuperació en salut mental.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		5. Consolidar el desplegament del programa JESA per al foment de l'activitat física i l'oci saludable, dirigit a infants, adolescents i joves, fora de l'horari lectiu, amb especial atenció als col·lectius en situació de risc d'exclusió.	Àrea d'Esports i Activitat Física	Curt termini
		6. Consolidar els programes que promouen la salut i la qualitat de vida, i que promocionen el benestar físic i emocional mitjançant l'activitat física i l'esport en les diferents etapes vitals.	Àrea d'Esports i Activitat Física	En curs

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
1. Prevenció i promoció de la salut mental.	1.1. Fer accessibles per a tota la població els programes sobre promoció de la salut i els hàbits saludables que incloguin tot el cicle de vida, i facin una menció especial al benestar emocional.	7. Crear un espai virtual que reculli i sistematitzi els recursos i les eines, de què disposen la Diputació de Barcelona i els territoris, destinats a tota la ciutadania i relacionats amb el benestar emocional i la salut mental.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		8. Continuar impulsant el suport econòmic als ajuntaments amb la línia «Promoció de la salut», que inclou, entre d'altres línies d'actuació, activitats de promoció del benestar emocional.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública	En curs
		9. Mantenir, en el marc de la convocatòria de subvencions per a entitats socials, el suport a programes d'entitats socials d'educació emocional i d'acompanyament emocional a infants, adolescents i famílies amb necessitats específiques.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		10. Potenciar la formació en benestar i protecció a les escoles municipals, per tal d'incloure aquest aspecte com a mesura de prevenció als centres educatius.	Àrea d'Educació	Curt termini
		11. Consolidar els recursos materials per treballar el benestar emocional dins de l'aula.	Àrea d'Educació	En curs
		12. Consolidar l'ajut econòmic perquè els ens locals desenvolupin programes de benestar emocional i millora educativa.	Àrea d'Educació	En curs
	1.2. Facilitar entorns relacionals positius per a la salut mental.	13. Promocionar les formacions de suport a professionals de l'àmbit comunitari, com per exemple, la formació en metodologia <i>Fem tec!</i> (educació no formal) per a professionals de joventut i famílies.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat Àrea d'Educació	En curs

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
1. Prevenció i promoció de la salut mental.	1.2. Facilitar entorns relacionals positius per a la salut mental.	14. Desplegar activitats sensibilitzadores en l'àmbit comunitari, com el que recull el programa Emociutats, que posa el benestar emocional al centre de les polítiques locals i promou una declaració pel benestar emocional.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		15. Consolidar el programa «Escolta Jove», que busca potenciar els serveis locals de joventut com a agents clau en l'orientació i l'acompanyament per al desenvolupament vital de les persones joves, a través de les figures professionals específiques dins dels equips dels ens locals.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		16. Continuar promoció d'activitats al voltant de la salut mental (xerrades, conferències, tallers, hores de contes...) a les biblioteques.	Àrea de Cultura	En curs
		17. Continuar desenvolupant els programes esportius comunitaris que fomenten l'esport com a eina d'inclusió efectiva i de millora de la salut mental dels diferents col·lectius (persones amb discapacitat, persones refugiades o migrades...).	Àrea d'Esports i Activitat Física	En curs
		18. Actualitzar les guies disponibles de promoció de la salut per a les persones grans, fent especial èmfasi en la salut mental en aquesta etapa del cicle de vida.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública	En curs

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat	
1. Prevenció i promoció de la salut mental.	1.2. Facilitar entorns relacionals positius per a la salut mental.	19. Promoure activitats destinades a afavorir la xarxa relacional de les persones grans.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública Àrea d'Esports i Activitat Física Àrea de Cultura	En curs	
		20. Potenciar la formació per a professionals en entorns clau per envellir bé.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs	
		21. Consolidar l'ajut econòmic per a la dinamització de l'activitat física dirigida a les persones grans, que ajuda a afavorir les relacions interpersonals i el coneixement del territori i té un impacte molt positiu en el benestar emocional i la salut mental de les persones.	Àrea d'Esports i Activitat Física	En curs	
		22. Promoure la figura de coordinador/a de benestar i protecció a les escoles municipals.	Àrea d'Educació	Curt termini	
	1.3. Potenciar la prevenció i l'abordatge en casos d'addició.		23. Crear una comissió sobre bon ús de les pantalles, de persones i institucions expertes.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	Curt termini
			24. Consolidar el suport tècnic i econòmic a plans locals de prevenció de drogues i addiccions que actuen en diferents àmbits: educatiu, familiar, oci i lleure, laboral, comunitari, salut, mitjans de comunicació i intervenció en col·lectius en situació de risc.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
1. Prevenció i promoció de la salut mental.	1.3. Potenciar la prevenció i l'abordatge en casos d'addició.	25. Promoure activitats sensibilitzadores en l'àmbit de la prevenció de les addiccions, com per exemple l'exposició «Controls?», adreçada a adolescents d'entre 12 i 15 anys, joves a partir de 16 anys, famílies i professionals, en format virtual o presencial; acompanyada d'una proposta de material educatiu i activitats complementàries.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		26. Promocionar els diferents recursos formatius existents per a professionals de l'àmbit educatiu, com per exemple, activitats que es treballen a l'aula per abordar el consum d'alcohol, el tabaquisme, les pantalles i les xarxes socials...	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública	En curs
2. Detecció precoç i acompanyament psicològic i comunitari amb serveis accessibles, segurs i eficaços per satisfer les necessitats de persones amb problemes de salut emocional, així com de les seves famílies, i dels professionals comunitaris del seu entorn.	2.1. Ampliar els recursos per abordar la salut mental al llarg del cicle de vida i per facilitar-ne l'abordatge sociocomunitari.	27. Impulsar un recurs d'escolta activa i suport emocional, a través d'un xat anònim per a persones adolescents i joves disponible les vint-i-quatre hores del dia.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		28. Avançar en la prevenció i la detecció precoç dels trastorns de conducta alimentària, a través d'experiències pilot que previnguin, detectin i acompanyin.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		29. Desenvolupar tallers per prevenir la pressió estètica.	Àrea de Feminismes i Igualtat	Curt termini

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
<p>2. Detecció precoç i acompanyament psicològic i comunitari amb serveis accessibles, segurs i eficaços per satisfer les necessitats de persones amb problemes de salut emocional, així com de les seves famílies, i dels professionals comunitaris del seu entorn.</p>	<p>2.1. Ampliar els recursos per abordar la salut mental al llarg del cicle de vida i per facilitar-ne l'abordatge sociocomunitari.</p>	<p>30. Oferir un programa de primers auxilis en salut mental que els ajuntaments puguin aplicar als seus municipis.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		<p>31. Posar en marxa telèfons de suport psicològic segons les prioritats del Pla estratègic.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
	<p>2.2. Incorporar recursos de detecció primerenca i comunitària conjuntament amb els recursos de salut mental especialitzats, tenint molt presents les particularitats territorials.</p>	<p>32. Crear el nou servei Konsulta'm, vinculat amb els serveis sanitaris especialitzats en salut mental, d'atenció, acompanyament i detecció precoç per a adolescents i joves amb problemes relacionats amb la salut mental. Un servei fàcilment accessible, anònim i vinculat a la xarxa comunitària del territori. Aquest servei estarà ubicat en espais naturals de relació d'adolescents i joves.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
	<p>2.3. Facilitar eines per al suport emocional i psicològic a les persones cuidadores.</p>	<p>33. Potenciar els grups de suport emocional i ajuda mútua, un recurs adreçat a persones cuidadores no professionals de persones que es troben en situació de dependència per raó d'edat, estat de salut o discapacitat. Potenciar també un espai de relació i suport psicològic i emocional.</p>	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
2. Detecció precoç i acompanyament psicològic i comunitari amb serveis accessibles, segurs i eficaços per satisfer les necessitats de persones amb problemes de salut emocional, així com de les seves famílies, i dels professionals comunitaris del seu entorn.	2.3. Facilitar eines per al suport emocional i psicològic a les persones cuidadores.	34. Consolidar el programa «Cuida i cuida't», de suport i divulgació de coneixement i habilitats pràctiques i emocionals per a persones cuidadores informals de persones grans en situació de dependència.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		35. Promocionar els diferents recursos de formació per a persones cuidadores no professionals.	Àrea d'Educació	En curs
		36. Promoure els diferents recursos per a persones cuidadores no professionals d'infants i joves amb problemes de salut o malalties mentals.	Àrea d'Educació	En curs
	2.4. Oferir recursos de suport per prevenir la conducta suïcida i de suport de l'entorn proper	37. Estendre el coneixement i la difusió dels recursos de prevenció i atenció del servei telefònic contra el suïcidi als municipis de la demarcació: telèfon d'escolta activa vint-i-quatre hores, atès per persones voluntàries amb formació específica, vinculat al sistema sanitari i al telèfon d'atenció a la conducta suïcida.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		38. Oferir suport i atenció personalitzada o grupal a l'entorn de les persones que han viscut una experiència d'ideacions de suïcidi o de suïcidi consumat (entorn familiar, social, laboral, educatiu...).	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
3. Garantia del respecte als drets de les persones amb problemes de salut mental.	2.4. Oferir recursos de suport per prevenir la conducta suïcida i de suport de l'entorn proper	39. Oferir formació sobre el suïcidi i els recursos que hi ha per fer-hi front als professionals i a altres agents comunitaris que actuen pel territori (serveis socials, policia local, monitors/es, educadors/es...).	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
	3.1. Impulsar la lluita contra l'estigma de la salut mental.	40. Potenciar el desplegament de «Parla'm de tu», un recurs audiovisual per sensibilitzar els adolescents sobre els problemes associats a la salut mental i sobre la importància de trencar el tabú.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		41. Consolidar, en el marc de la convocatòria de subvencions per a les entitats socials, la col·laboració amb el programa «Activa't en la salut mental» de l'entitat Salut Mental Catalunya.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		42. Impulsar campanyes de sensibilització ciutadana conjuntament amb les entitats del sector, per apropar-les al territori.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
3.2. Enfortir l'empoderament de les persones amb trastorn mental.	43. Donar suport, en el marc de la convocatòria de subvencions, a programes com VEUS, que treballa en l'empoderament de les persones amb trastorns mentals; Empodera MENTS; Ràdio Nikosia, de lluita contra l'estigma de la salut mental amb perspectiva de gènere, i «Cosim i restaurem l'estigma».	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs	

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
3. Garantia del respecte als drets de les persones amb problemes de salut mental.	3.3. Fomentar els drets de les persones amb trastorns mentals perquè puguin portar una vida amb plena inclusió.	44. Treballar per la integració sociolaboral de persones amb malalties mentals. Donar suport econòmic a les actuacions desenvolupades per les oficines tècniques laborals (OTL).	Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme	En curs
		45. Avaluar la línia de subvencions per a entitats socials que promouen activitats per a persones afectades per trastorns mentals.	Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat	En curs
		46. Donar suport en la implementació de programes d'accessibilitat per a persones amb malalties mentals en espais d'interès cultural com exposicions, activitats, monuments, museus...	Àrea de Cultura	En curs
		47. Potenciar la col·laboració amb entitats socials que organitzin activitats per a persones amb trastorns mentals.	Àrea de Cultura	En curs
		48. Treballar mesures sensibilitzadores que ajudin a evitar l'exclusió de l'activitat turística de les persones afectades per trastorns mentals.	Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme	Curt termini
		49. Crear una estratègia d'accions de promoció anual de productes accessibles/inclusius.	Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme	Curt termini
		50. Crear un banc de recursos que permeti superar diferents barreres a l'activitat turística.	Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme	Curt termini
		51. Potenciar accions de relació entre empreses turístiques i organitzacions d'inserció laboral.	Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme	Curt termini

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
<p>4. Articulació d'una organització del Pla estratègic que permeti impulsar-lo, fer-ne el seguiment i adaptar-lo segons el disseny d'una avaluació que hi incorpori els seus principis rectors.</p>	<p>4.1. Establir una organització estable transversal.</p>	<p>52. Elaborar de manera transversal un Pla estratègic de salut mental de la demarcació de Barcelona 2024-2027.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública	En curs
		<p>53. Crear una estructura de seguiment i governança del Pla estratègic de salut mental que, de manera transversal, inclogui el territori, les institucions o les entitats referents i persones expertes en l'àmbit de la salut mental.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		<p>54. Crear les xarxes locals tècniques de salut mental i benestar emocional, que permetin articular les diferents accions que es duen a terme al territori, i facilitar que estiguin vinculades amb la governança del Pla. Inicialment, es posaran en marxa a les zones pilot, que estaran dotades de l'impuls i l'acompanyament metodològic.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
	<p>4.2 Millorar el coneixement i la informació.</p>	<p>55. Fomentar la recerca en salut mental i els seus determinants amb l'objectiu d'impulsar la creació d'un informe de salut mental anual.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Mitjà termini
		<p>56. Revisar les diferents enquestes poblacionals en l'àmbit de la salut mental per tal de recollir la informació dels diferents indicadors clau.</p>	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Mitjà termini

Línia estratègica	Objectiu específic	Acció	Responsabilitat	Temporalitat
4. Articulació d'una organització del Pla estratègic que permeti impulsar-lo, fer-ne el seguiment i adaptar-lo segons el disseny d'una avaluació que hi incorpori els seus principis rectors.	4.2 Millorar el coneixement i la informació.	57. Mantenir el suport econòmic als plans locals de salut incorporant-hi la visió de la salut mental.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	En curs
		58. Facilitar el suport a les estratègies locals de salut mental.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
		59. Treballar amb diferents institucions i persones expertes de l'àmbit per elaborar orientacions que permetin sensibilitzar o formar la ciutadania i els agents vinculats a les diferents poblacions de risc.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini
	4.3. Impulsar mesures de sensibilització ciutadana vinculades a les prioritats del Pla.	60. Incorporar les tecnologies i els recursos digitals per apropar els diferents serveis i eines a la població adolescent i jove.	Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Mitjà termini
		61. Crear un grup de treball transversal per abordar les problemàtiques de salut mental des de la perspectiva de gènere.	Àrea de Feminismes Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública (comissionada Pla estratègic de salut mental)	Curt termini

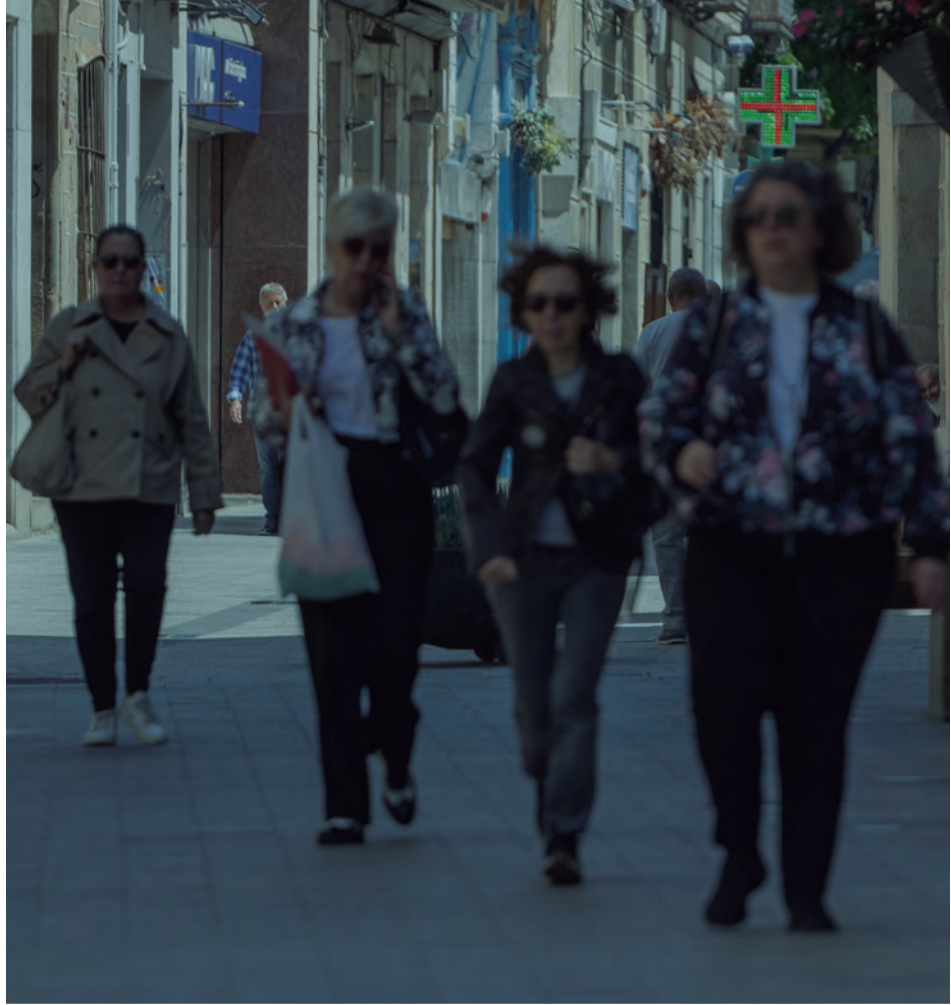

05

Metodologia i calendari per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental 2024-2027

Les fases metodològiques que s'han dut a terme inclouen totes les àrees implicades i projectes a tot el territori, i s'articularen amb la participació dels ens locals.

Són les següents:

Any 2023

Fase	Activitats
<p>Fase 1 - Estat de la situació i línies generals</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Elaboració d'una diagnosi sobre la situació de la salut mental i el benestar emocional, tant des de la perspectiva de les persones com dels serveis. Recerca de fonts internacionals, estatals, de la comunitat autònoma i de la demarcació. → Sistematització i anàlisi de programes existents a la Diputació de Barcelona i als municipis de la demarcació. → Sistematització i anàlisi de programes o accions que donin resposta a les necessitats detectades. → Elaboració de les línies i els objectius generals del Pla estratègic de salut mental 2024-2027. → Identificació i prioritització d'accions necessàries i innovadores destacables segons la diagnosi.

Fase	Activitats
<p>Fase 2 - Determinació i contrast de les accions a dur a terme per donar resposta als objectius plantejats en la fase 1</p>	<p>S'ha realitzat un procés amb l'objectiu de contrastar el document base del Pla estratègic de salut mental, i recollir i validar propostes sobre les accions a desenvolupar:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Entrevistes amb les persones referents de totes les àrees de la Diputació de Barcelona implicades. → Sessions politicotècniques al territori per compartir la importància de dissenyar nous recursos locals per abordar la prevenció en salut mental. → Sessions amb professionals, entitats socials i de salut mental i persones expertes. → Entrevistes qualitatives amb persones clau. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> → Sistematització dels resultats del procés. → Elaboració del document en el qual s'incorporen les accions i els programes a impulsar.
<p>Fase 3 - Elaboració del Pla estratègic de salut mental</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Elaboració del document del Pla estratègic de salut mental. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> → Contrast amb persones clau de la Diputació de Barcelona per arribar a un consens. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> → Redacció del document final, que incorpora les accions, el calendari, les àrees responsables de la seva implementació i els mecanismes de governança, seguiment i avaluació. → Presentació del Pla estratègic als diputats/es de totes les àrees implicades.
<p>Fase 4 - Acompanyament a l'inici d'accions prioritàries</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Nomenament de la comissionada del Pla estratègic de salut mental → Elaboració de models i pressupostos de les experiències pilot.

Fase	Novembre 23				Desem	
	1	2	3	4	1	2
Fase 0 - Llançament del projecte						
Concreció de la metodologia i del calendari general						
Fase 1 - Estat de la situació i línies generals						
Elaboració d'una diagnosi de la situació actual.						
Sistematització i anàlisi de programes existents a la Diputació de Barcelona						
Sistematització i anàlisi de programes o accions que donin resposta a les necessitats detectades.						
Fase 2 - Determinació i contrast d'accions						
Entrevistes amb persones referents de les àrees implicades de la Diputació de Barcelona.						
Sessions politicotècniques al territori per compartir la importància de dissenyar nous recursos locals per abordar la prevenció en salut mental.						
Sessions amb professionals, entitats socials o persones expertes.						
Entrevistes qualitatives amb persones clau.						
Sistematització dels resultats del procés.						
Elaboració del document en el qual s'incorporen les accions i els programes a dur a terme.						
Fase 3 - Elaboració del Pla estratègic de salut mental						
Elaboració del document del Pla estratègic de salut mental.						
Contrast amb persones clau de la Diputació de Barcelona per arribar a un consens.						
Redacció del document final (accions, calendari, àrees responsables, mecanismes de governança, seguiment i avaluació.)						
Presentació del Pla estratègic als diputats/es de totes les àrees implicades.						
Fase 4 - Acompanyament a l'inici d'accions prioritàries						
Elaboració de models i pressupostos de les experiències pilot.						
Nomenament de la comissionada del Pla estratègic de salut mental.						

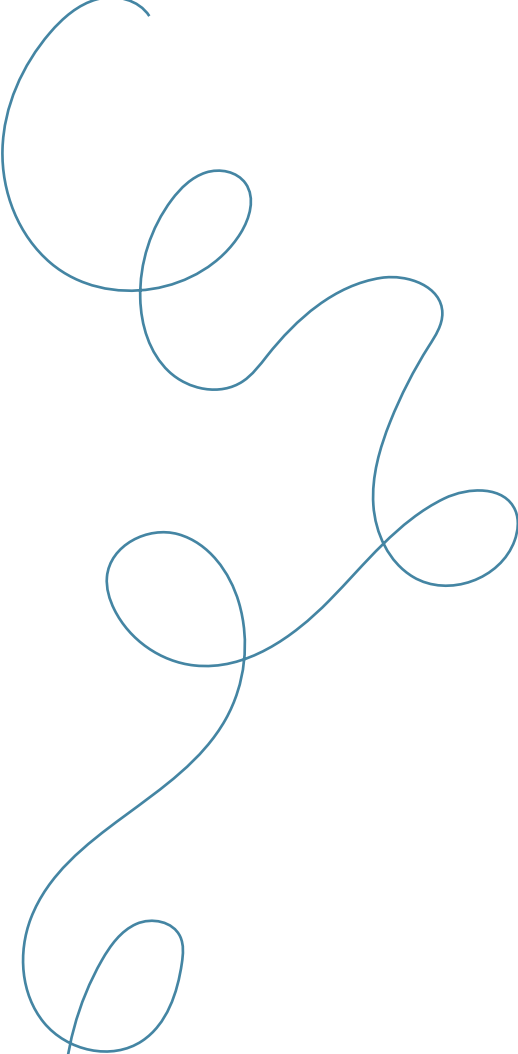

Desembre 23		Gener 24				Febrer 24				Març 24				Abril 24				Maig 24			
3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4

06

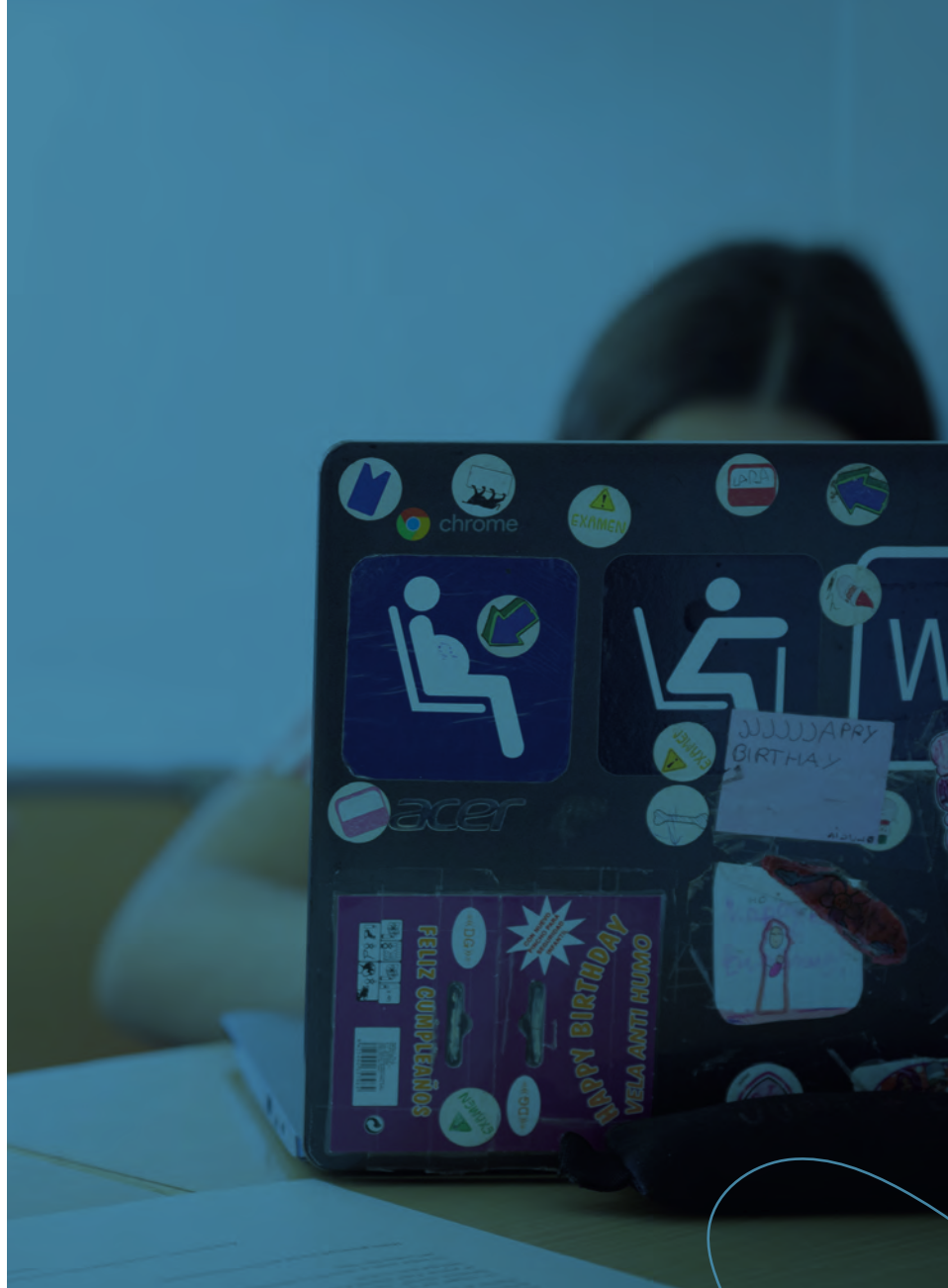
Governança del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona

El Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona preveu un horitzó d'actuació de quatre anys amb una **visió global i transversal**, en el qual s'emmarquen les polítiques de salut mental de la demarcació de Barcelona en quatre grans línies estratègiques.

Es desplega a partir d'una estructura organitzativa que es preveu mantenir i consolidar per l'impuls del Pla estratègic i que incorpora els diferents agents polítics i socials que treballen al voltant de la salut mental. Així, tant organitzacions, entitats i federacions dels àmbits sanitari, social, educatiu, laboral, etc., com institucions públiques i la Diputació de Barcelona treballen col·laborativament per afavorir la bona salut mental a la demarcació.

Per a la seva governança es vol donar continuïtat a l'esperit de coproducció que s'ha mantingut vigent durant la seva elaboració. Així, durant el procés de construcció del Pla estratègic, i des de la Diputació de Barcelona, s'ha impulsat un procés de treball transversal amb totes les àrees implicades en l'actuació en salut mental i

benestar emocional de la institució: l'Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública; l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicles de Vida i Comunitat; l'Àrea de Feminismes i Igualtat; l'Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme; l'Àrea d'Educació; l'Àrea de Cultura; l'Àrea d'Esports i Activitat Física. A més, també s'ha comptat amb les aportacions de diferents organitzacions amb capacitat efectiva d'acció i incidència en el camp de la salut mental, així com de professionals de referència.

La coordinació per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de la demarcació de Barcelona s'ha articulada des de l'Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública de la Diputació Barcelona i en concret des de l'àmbit de Salut Pública, amb el lideratge polític de la diputada delegada de Salut Pública.

Per a l'impuls estratègic i executiu, el Pla s'organitza amb els següents **àmbits i òrgans**:

1. Àmbit estratègic:

→ **Xarxa de Salut Mental de la Diputació de Barcelona** com a òrgan plenari i encarregat de la presa de decisions. Està format per la representació política de les set àrees de la Diputació vinculades amb el Pla, institucions i entitats representatives del sector de la salut mental, organitzacions científiques i professionals amb expertesa en el sector i ens locals on es desenvolupen les accions prioritzades en el Pla estratègic. La seva funció és el seguiment del desenvolupament del Pla estratègic a partir del coneixement dels indicadors de seguiment, de l'avaluació de resultats i de l'anàlisi de noves problemàtiques i la realització de propostes, si cal, de reorientació i priorització del Pla estratègic, tot assolint el compromís de treballar col·laborativament en les direccions marcades.

→ **Comissió impulsora** com a òrgan representatiu de la Xarxa de Salut Mental. La seva funció és garantir l'execució de les decisions preses en la Xarxa de Salut Mental de la Diputació i facilitar la informació necessària a l'òrgan plenari per prendre decisions.

La comissió impulsora, en els temes que consideri necessaris, es dotarà de **grups de treball tècnic** oberts als diferents agents constitutius de la Xarxa de Salut Mental o d'altres organitzacions i professionals experts. Aquests grups tindran un objectiu definit amb una temporalitat concreta, remetran les seves orientacions a la comissió impulsora per a la seva valoració.

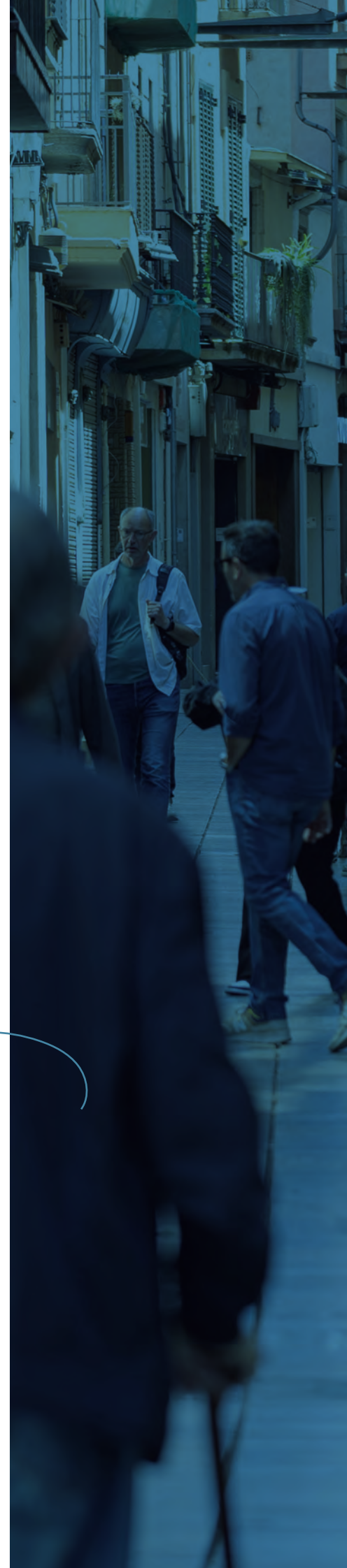
2. Àmbit col·laboratiu i operatiu:

→ **Comissió transversal**, constituïda pels equips tècnics designats per les set àrees de la Diputació implicades en el desenvolupament del Pla estratègic. L'objectiu d'aquesta comissió és donar a conèixer i compartir les diferents iniciatives en salut mental que es despleguen en el marc del Pla estratègic de salut mental de Barcelona en les diferents àrees, fer-ne el

seguiment estratègic, així com detectar, analitzar i prioritzar noves necessitats i consensuar els criteris d'actuació comuns.

Alhora, aquelles àrees que considerin necessari treballar temes específics ho podran fer de manera bilateral amb el Pla estratègic, per tal de facilitar el treball de la comissió transversal.

→ **Xarxes locals de salut mental i benestar emocional**, com un espai de col·laboració tècnica en l'àmbit local, orientat a articular els diferents actors implicats en la salut mental i el benestar emocional de la població del territori. Aquest òrgan és el motor del desplegament territorial del Pla estratègic i, per tant, és clau. Aquestes xarxes locals treballaran per promoure i facilitar el coneixement, l'intercanvi de recursos i el treball col·laboratiu dels diversos agents de la zona relacionats amb la salut mental, amb acompanyament metodològic. Cada xarxa local iniciarà el seu desplegament conjuntament amb l'ens local corresponent a partir d'una anàlisi compartida amb serveis, programes i projectes que es desenvolupen al territori, incorporant-hi els agents existents i, si escau, la taula de salut mental que ja estigui en funcionament al territori, i s'elaborarà un pla de treball anual. Se n'iniciarà el desplegament als territoris on es duguin a terme les experiències pilot prioritzades al Pla, que seguirà un principi d'equilibri territorial. Es crearà una comissió de treball que permeti articular les diferents xarxes locals, així com les experiències locals d'interès, de manera que es faciliti l'intercanvi de coneixement i mecanismes d'avaluació i seguiment entre municipis. A partir del 2025, aquestes xarxes locals s'aniran estenent de manera progressiva per la resta de la demarcació, sempre amb coordinació entre elles.

Per tal de fer possible l'impuls estratègic i executiu del Pla, en el període 2024-2027, es crea la **comissionada del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona** amb dos objectius principals:

- 1) Impulsar la governança establerta en aquest Pla estratègic per tal de desenvolupar-la amb cura i garantir-ne el funcionament;
- 2) Impulsar i acompanyar els projectes pilot que defineixi el Pla.

Per assolir aquests objectius, donarà suport metodològic a l'estructura organitzativa del Pla, a fi de facilitar i acompanyar que cada òrgan pugui exercir les seves funcions; facilitarà metodològicament l'articulació intrainstitucional i interinstitucional en el marc del Pla estratègic; assumirà per delegació la representació del Pla estratègic en àmbits definits; farà el seguiment i l'avaluació estratègica del Pla; impulsarà i acompanyarà projectes específics innovadors que defineix el Pla actualment i els que la Xarxa de Salut Mental decideixi tirar endavant en el seu funcionament, fins a la seva avaluació i la seva inclusió en el catàleg, si és el cas.

Per poder avançar en l'execució del Pla estratègic i fer efectiva la seva governança s'articularà el suport metodològic necessari a fi d'impulsar les diferents taules, comissions, grups de treball i xarxes locals tècniques de salut mental i benestar emocional, així com el suport específic als diferents projectes pilot a desenvolupar en els territoris escollits.

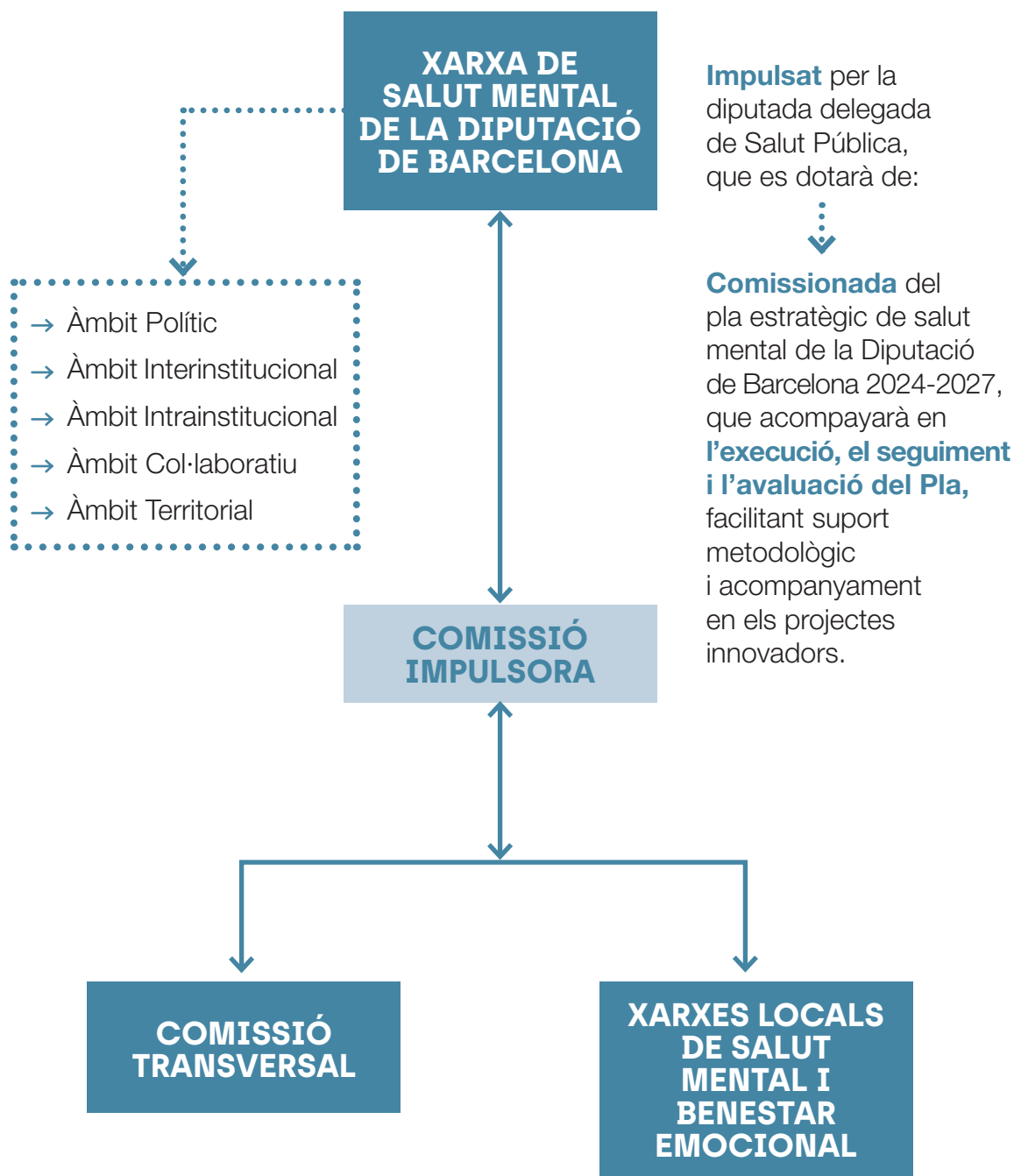
El Pla estratègic de salut mental preveu unes actuacions inicials, però la pròpia governança del Pla i la seva aplicació, així com l'evolució de les problemàtiques de salut mental, fan que estiguem davant d'un **document viu i dinàmic** on s'incorporaran, si escau, noves actuacions segons les prioritats. L'avaluació serà una eina fonamental per actualitzar el propi Pla estratègic.

PLA ESTRATÈGIC DE SALUT MENTAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA 2024-2027

07

Seguiment i avaluació del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona

Pel que fa al seguiment i a l'avaluació del Pla estratègic es preveuen els mecanismes següents:

- **Elaboració d'un sistema d'indicadors** per al seguiment del procés i l'impacte del Pla estratègic, acordat pel grup impulsor.
- La comissionada del Pla estratègic elaborarà un **informe anual de seguiment**, amb els indicadors prèviament definits conjuntament amb la comissió impulsora del Pla estratègic, que s'haurà de presentar i aprovar en plenari a la Xarxa de Salut Mental de la Diputació de Barcelona. Un cop hagin transcorregut dos anys des de la implementació del Pla estratègic, es farà una avaluació intermèdia del procés i del grau d'assoliment dels objectius del Pla estratègic. Al cap de quatre anys es farà una avaluació final, en la qual, a més, s'afegiran resultats de l'impacte del Pla estratègic. Aquesta avaluació marcarà l'orientació, les prioritats i les línies d'acció que caldrà dur a terme en els plans d'acció successius.

08

Participants en l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de la Diputació de Barcelona

Àrees de la Diputació de Barcelona:

La participació de les set àrees s'ha produït des de l'àmbit polític, configurat pels diputats i les diputades, així com des de l'àmbit dels càrrecs de coordinació de les àrees i també de moltes gerències, caps d'unitat i tècnics i tècniques especialistes en els diferents camps.

- Àrea de Comerç, Consum i Salut Pública.
- Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat.
- Àrea de Cultura.
- Àrea d'Educació.
- Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme.
- Àrea de Feminismes i Igualtat.
- Àrea d'Esports i Activitat Física.

Ajuntaments de la demarcació:

Les prioritats d'aquest Pla s'han contrastat amb una cinquantena de regidors i regidores de salut pública de municipis de la demarcació, amb diversitat territorial i diversitat quant al nombre d'habitants, amb qui s'han realitzat sessions politicotècniques per compartir la importància dels recursos locals per a l'abordatge de la prevenció en salut mental.

Generalitat de Catalunya:

- **Conselleria de Salut.**
- **Secretaria de Salut Pública.**
- **Subdirecció General de Coordinació de Salut Pública**
- **Direcció General de Planificació en Salut.**
- **Direcció del CatSalut.**
- **Secretaria d'Afers Socials i Famílies.**
- **Direcció del Pacte Nacional per la Salut Mental de la Generalitat de Catalunya.**

Entitats i organitzacions especialitzades en salut mental:

- **Fundació Ajuda i Esperança.** Esperança Esteve, presidenta, i Enric Morist, director general.
- **Fundació FITA.** Raquel Linares, directora, i Meritxell Lozano, responsable de projectes.
- **Després del Suïcidi, Associació de Supervivents (DAS).** Cecília Borràs, presidenta.
- **Fundació Sant Pere Claver.** David Clusa, director de salut mental, i Carles Descalzi, gerent.
- **Fundació Fòrum Salut Mental.** Enric Arques, president.
- **Federació Catalana de Drogodependències.** Felisa Pérez, directora.
- **Fundació Eulàlia Torras de Beà, Konsulta'm Gràcia.**
- **Parc de Salut Mar, Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions.** Luis Miguel Martín, director adjunt.
- **Salut Mental de Catalunya.** Marta Poll, directora, i Elisenda Ferrer, directora d'incidència, comunicació i aliances.
- **Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya.** Guillermo Mattioli, degà del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya.
- **Àlex Rodríguez,** psicòleg clínic i educador; professional amb experiència en l'àmbit educatiu i a Konsulta'm.
- **Enric Marcos,** adjunt a la direcció de l'associació Promoció i Desenvolupament Social (PDS).
- **Carme Calafat Siquier,** psicòloga i directora de l'àrea d'infància, família i gènere a l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD).

Direcció i execució tècnica:

Tània Corrons Mellado, cap de gabinet de la diputada delegada de Salut Pública.

Professionals participants:

Pilar Solanes Salse, experta en salut mental.

Consultoria tècnica:

Andrea Ramírez Pena, CoopSoc: Laboratori d'Idées Socials.

**Diputació
Barcelona**